

FITXA DEL PROJECTE DE VOLUNTARIAT

Nom del projecte

Les papallones de les Ribes del Ter

(Transecte de seguiment de papallones amb el protocol BMS a les Ribes del Ter, la Cellera de Ter)

Descripció del projecte

El present projecte consisteix en realitzar un transecte d'1.8km de recorregut quasi circular seguint la filosofia del **BMS** (*Butterfly Monitoring Scheme*), que es basa en l'anotació – en una fitxa preparada – dels avistaments de les diferents papallones que es troben mentre es segueix el recorregut en qüestió. L'interès en el projecte sorgeix arrel de que, actualment, hi ha pocs transectes cobrint les immediacions de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona, que compta amb espècies poc abundants, com la blaveta del crespinel (*Scolitantides orion*), catalogada com a VU al Catàleg de Fauna Amenaçada de Catalunya. D'altra banda, també és interessant entendre les poblacions de papallones a prop de cossos d'aigua, en aquest cas a les **Ribes del riu Ter**, poc representat també pels transectes del CBMS. A més a més, el transecte cobreix una gran part **d'ambient antropitzat**, important per contrastar les diferències de diversitat de papallones entre un hàbitat natural i un d'urbà.

La metodologia és simple. Per fer el monitoreig, l'observador haurà d'anotar les espècies i individus dins **d'un àrea de 2,5 metres a cada costat i 5 metres per endavant**, de manera passiva, és a dir, sense remoure vegetació o aixecar pedres. Així, a mesura que es realitza el recorregut, amb un pas uniforme, es trobarà amb diferents espècies de papallones. Es pot sortir del transecte en el cas de que s'intenti identificar la papallona, però no s'hauran d'anotar els individus que es trobin fora del recorregut.

Per la identificació d'aquestes és recomanable portar una guia d'identificació de papallones o fer una fotografia i pujar-la a algun tipus d'aplicació d'observacions naturalistes, tals com iNaturalist. Aquestes aplicacions tenen una funció d'identificació per imatge. Si no s'està segur de l'espècie, o bé es pot indicar el gènere o família taxonòmica al que pertany o es pot deixar com a indeterminat.

El transecte conté 2 hàbitats principals amb diferents graus d'antropització, com un bosc de ribera o ambients urbans. Per comoditat en l'entrada de dades, es divideix en 6 petits seccions.

Un dels punts forts del projecte és tindre dades a través del temps, és a dir, s'ha de repetir el transecte amb una certa **periodicitat**. Així es podran tenir dades del **canvi d'ús d'hàbitats** així com del **canvi en les dinàmiques poblacionals** de les papallones de la zona. També és important que la metodologia emprada per l'observador sigui sempre

la mateixa, ja que es podran obtenir dades més fiables. Els impactes d'hàbitat s'apunten en un apartat de les fitxes a través d'indicadors numerats.

Responsable del projecte i contacte

Sergio Fernando Millán Cosín (1567015@uab.cat; +34 691 21 99 32)

&

Associació El Meandre (info@elmeandre.cat; +34 621 26 89 44)

Tasques que desenvoluparà el voluntariat

Seguiment del transecte. Avistament i identificació de papallones. Anotar dades en les fitxes de camp. (Opcional: pujar els resultats a la base de dades.)

A qui s'adreça

Qualsevol persona amb capacitats físiques adequades per realitzar el transecte i disponibilitat periòdica.

On es desenvolupa

Parc de les Ribes del Ter (la Cellera de Ter)

41°58'8.28"N

2°37'24.98"E

(inici del transecte)

Periodicitat i horari

Idealment, 1 per setmana. Com a mínim 10 visites en un any, amb mínim de 5 dies de diferència i màxim de 25 dies de diferència entre dos visites.

Perfil de les persones voluntàries

Edat: -

Formació / coneixements previs: Preferentment amb coneixements sobre les papallones de Catalunya. Recomanable portar una guia de camp, una xarxa per atrapar papallones i un telèfon mòbil o càmera.

Experiència prèvia: -

Nº de voluntaris/es

Mínim una persona; altres poden acompanyar però no poden avisar de les observacions, ja que alteraria la metodologia.

Formació que ofereix l'entitat

Formació en la metodologia necessària per dur a terme el transecte i la presa de dades i en identificació de papallones.

ANNEX: fitxes de camp

Extret de la pàgina oficial de la BMS (Butterfly Monitoring Scheme)

Impactos y actividades presentes en el recorrido

1-Actividades agrícolas y forestales	8-Cambios hídricos inducidos por el hombre
100 Cultivo	800 Colmatación (aportación de tierras)
101 Modificación de las prácticas agrícolas	810 Secado (por drenaje)
102 Siega	820 Dragados y actuaciones en cauces y márgenes
110 Uso de pesticidas	830 Canalización
120 Uso de fertilizantes	840 Inundación
130 Irrigación	853 Variaciones drásticas de los niveles de agua para derivaciones , etc.
140 Pasto	860 Deposición de fangos
141 Abandono del pasto	890 Otros cambios hídricos
150 Reestructuración de las tierras agrícolas	9-Procesos naturales
151 Eliminación de márgenes	900 Erosión
161 Plantación de árboles	910 Relleno con sedimentos
164 Aclareo del bosque	920 Secado
165 Desbroce del sotobosque	930 Sumersión
167 Tala del bosque sin replantación	940 Catástrofes naturales
170 Cría de ganado	941 Inundación
180 Quema de márgenes	943 Desprendimiento
190 Otras actividades agrícolas y forestales	944 Tormenta
2-Recolección	948 Incendio forestal
241 Recolección de mariposas (por parte de coleccionistas, etc.)	949 Otras catástrofes
250 Recolección de la vegetación	950 Sucesión de las comunidades vegetales
3-Actividades mineras	954 Invasión por una especie
300 Graveras y extracción de arenas	964 Polución genética (introducción de individuos de otras poblaciones)
4-Urbanización e industrialización	990 Otros procesos naturales
421 Vertidos de residuos domésticos	0-Otros
422 Vertidos de residuos industriales	0 Otro impacto o actividad no tabulados
423 Vertido de escombros y residuos inertes	
424 Otros vertidos	

Escala Beaufort para la medición de la velocidad del aire

TABLA 3: Escala Beaufort de la fuerza de los vientos		
Velocidad (km/h)	Categoría	Efectos
0-1	0	El humo asciende verticalmente
2-5	1	El humo indica la dirección del viento
6-11	2	Se escuchan las hojas de los árboles. El viento se nota en la cara
12-19	3	Se agitan las hojas, ondulan las banderas
20-28	4	Se levanta polvo y papeles. Se agitan las copas de los árboles
>29	5	Balaneo de árboles pequeños. Movimiento en ramas considerables. ¡Ya no se debe censar!

Butterfly Monitoring Scheme España

RECUELTOS						
	Tramo	6	7	8	9	10
Especie						
Tramo		6	7	8	9	10
Impacto						

ESCALA BEAUFORT	
0	El humo asciende verticalmente
1	El humo indica la dirección del viento
2	Se escuchan las hojas de los árboles. El viento se nota en la cara
3	Se agitan las hojas, ondulan las banderas
4	Se levanta polvo y papeles. Se agitan las copas de los árboles
5	Balaneo de árboles pequeños. Movimiento en ramas considerables. ¡NO CENSAR!

NOTES SOBRE LES SECCIONS:

S1: Començant des de l'espai 1 d'Octubre, seguim pel camí de la Via Verda. Veiem, a l'esquerra, edificis i, a la dreta, alguna plantació de flora al·lòctona i camps de cultiu. Ambient urbà.

S2: Començant des del Parc de la Salut, avancem per un camí rural (Via Verda), amb les vores dels camins parcialment desbrossats però amb menys presència antròpica i amb més plantes en general.

S3: Carretera que passa sota el pont fins arribar al polígon. És un ambient gaire humit, passa una petita riera pel costat esquerre. També trobem algunes plantes per les vores.

S4: Camí des del polígon fins a l'Espai Natural Protegit de les Ribes del Ter. Veiem més vegetació als costats, una plantació arbòria a la dreta i a l'esquerra algun que altre edifici. Considerablement menys pressió antròpica.

S5: Camí per les Ribes del Ter. Molta més vegetació, encara que ocasionalment hi ha desbrossaments i altres tractaments de la vegetació per habilitar la zona al públic.

S6: Camí des del final de les Ribes del Ter, passant per un aparcament i fins a un petit camí que arriba a la carretera. En aquest camí, a pesar de la seva petita longitud i el desbrossament, trobem vegetació herbàcia. Es troba just al marge de la carretera.